

Lönestatistisk årsbok 2001

 Sveriges officiella statistik

Statistiska centralbyrån
2002

Medlingsinstitutet

Lönestatistisk årsbok 2001

Statistical yearbook of salaries and wages 2001

Sveriges officiella statistik

Official Statistics of Sweden

SCB, Medlingsinstitutet 2002

Statistics Sweden 2002

Tidigare publiceringar/ *Previous publications*

Lönestatistisk årsbok/
*Statistical yearbook of
salaries and wages 1992,
1993, 1994, 1995, 1996,
1997, 1998, 1999 and 2000*

Producent/ *Producer*

SCB, Programmet för
lönestruktur- och
yrkesstatistik,
*Statistics Sweden.
Statistics of wage/salary
structures and occupations*

Adress/ *Address*

701 89 Örebro
SE 701 89 Örebro, Sweden

Förfrågningar/ *Further information*

Margareta Carlson,
tel +46 19 17 67 33,
margareta.c@scb.se
Sofia Nilsson,
tel +46 19 17 65 86,
sofia.nilsson@scb.se
Christina Eurén,
tel +46 8 545 292 43
christina.euren@mi.se

Omslag/ *Cover*: Jan-Aage Haaland, SCB

Om du citerar ur denna publikation, var god uppge:

Källa: SCB, Lönestatistisk årsbok 2001

When quoting this publication, please cite: Source: Statistical yearbook of salaries and wages 2001, Statistics Sweden

Printed in Sweden

SCB-tryck, Örebro 2002.12

ISSN 1401-2677

ISBN 91-618-1121-1

Förord

Lönestatistisk årsbok 2001, som publiceras i december 2002, avser data för 2001. Den ingår i en serie vars syfte är att årligen ge en översiktlig och jämförbar statistik om lönestrukturen för hela arbetsmarknaden.

Sedan den 1 januari 2001 är Medlingsinstitutet statistikansvarig myndighet och beställare av den officiella lönestatistiken. Institutets uppgift är att beställa statistik som på bästa sätt tillgodoser användarnas behov. Produktionsansvaret för den årliga lönestatistiken ligger liksom tidigare hos SCB.

För åren 1996-1999 publicerade SCB även boken *Kvinnors och mäns löner*. För att tillfredsställa efterfrågan på lönestatistik uppdelad efter kön har Lönestatistisk årsbok sedan 2000 års bok i stället utökats i detta avseende.

I denna publikation redovisas lönestatistik över arbetsmarknaden som helhet. Årsboken redovisar löner efter bl.a. kön, region, utbildning, yrkesgrupp och ålder. Den innehåller även en utförlig presentation av de metoder med vilka statistiken är framställd.

De uppgifter som ligger till grund för denna publikation är hämtade från de olika sektorernas grundmaterial, som publicerades våren 2002.

Lönestatistisk årsbok 2001 har utarbetats av Andreas Blomquist, Margareta Carlson, Sofia Nilsson, Hanna Philipsson, Christer Segerdorff och Kristian Söderholm.

Preface

The Statistical yearbook of salaries and wages is an annual publication which presents data of the structure of salaries for the whole labour market.

The intention is to present statistics for all sectors (the primary local authorities, the county councils, the central government and private sectors) and to report salaries for all employees.

The publication reports salaries by, among other factors, sex, region, education, occupation group, and age. It also includes a detailed documentation of the methods by which the statistics are produced.

Statistical yearbook of salaries and wages 2001 was produced by Andreas Blomquist, Margareta Carlson, Sofia Nilsson, Hanna Philipsson, Christer Segerdorff and Kristian Söderholm.

Stockholm i november 2002

Svante Öberg
Generaldirektör/ *Director-General*
Statistiska centralbyrån/
Statistics Sweden

Anders Lindström
Generaldirektör/ *Director-General*
Medlingsinstitutet/ *National*
Mediation Office

Innehållsförteckning

3	Förord	Preface
7	Sammanfattning	Summary
8	Summary	English summary
9	Inledning	Introduction
10	Lön eller inkomst?	Salary/wage or income?
11	Viktigt att veta om upp- läggning och genomför- ande	Important things to know about organisation and implementation
12	Faktorer som påverkar lönen	Factors affecting the salary
13	Arbetsmarknadens lönestruktur	Salary structure of the labour market
13	Lönespridning	Salary dispersion
14	Lön efter sektor	Salary by sector
18	Lön efter region	Salary by region
22	Lön efter utbildning	Salary by education
25	Val av yrke efter utbildning	Choice of occupation after education
26	Lön efter yrke	Salary by occupation
32	Lön efter kön	Salary by sex
37	Detaljering av yrkes- variabeln ger ökad förklaringskraft	More detailed occupational variable results in greater explanatory power
42	List of terms	List of terms
49	Tabeller	Tables
50	Tabell 1a Lönespridning efter sektor 2001	Salary dispersion by sector 2001
	Tabell 1b Tidsserie över lönespridning efter sektor 1992–2001	Time serie of salary dispersion by sector 1992–2001

53	Tabell 2 Genomsnittlig månadslön efter ålder, utbildningsnivå och kön 2001	Average monthly salary by age, level of education and sex 2001
60	Tabell 3 Genomsnittlig månadslön efter utbildningsinriktning, utbild- ningsnivå och kön 2001	Average monthly salary by field of education, level of education and sex 2001
67	Tabell 4 Genomsnittlig månadslön efter region, utbildningsnivå och kön 2001	Average monthly salary by region, level of education and sex 2001
74	Tabell 5 Lönespridning efter utbildnings- nivå, ålder och kön 2001	Salary dispersion by level of education, age and sex 2001
84	Tabell 6 Genomsnittlig månadslön och kompletterande information efter utbildning 2001	Average monthly salary and additional information by education 2001
92	Tabell 7 Genomsnittlig månadslön och kompletterande information efter yrkesgrupp 2001	Average monthly salary and additional information by occupational group 2001
115	Tabell 8 Genomsnittlig månadslön efter yrkesgrupp, utbildningsnivå och kön 2001	Average monthly salary by occupational group, level of education and sex 2001
154	Tabell 9 Genomsnittlig månadslön efter yrkesgrupp, ålder och kön 2001	Average monthly salary by occupational group, age and sex 2001
193	Tabell 10 Genomsnittlig månadslön efter yrkesgrupp, region och kön 2001	Average monthly salary by occupational group, region and sex 2001
210	Tabell 11 Lönespridning och genomsnittlig månadslön efter yrkesgrupp och kön 2001	Salary dispersion and average monthly salary by occupational group and sex 2001
232	Tabell 12 Genomsnittlig månadslön och kompletterande information efter yrkesgrupp 2001	Average monthly salary and additional information by occupational group 2001

254	Tabell 13a Tidsserie över genomsnittlig månadslön efter sektor 1992–2001	Time serie of average monthly salary by sector 1992–2001
	Tabell 13b Tidsserie över kvinnors lön i procent av mäns lön 1992–2001	Time serie of women’s salary as a percentage of men’s salary 1992–2001
256	Uppläggning och genomförande	Organisation and implementation
256	Statistiska storheter	Statistical quantities
256	Objekt och population	Object and population
257	Spridningsvariabler	Dispersion variables
260	Målvariabel	Target variable
263	Statistiska mått	Statistical measures
264	Mättidpunkt / mätperiod	Time of measurement / period of measurement
265	Jämförbarhet över tiden	Comparability over time
266	Undersökningsmetod	Method used in the survey
267	Undersökningens tillförlitlighet	Reliability of the survey
272	Förteckning över yrkes- grupper enligt Standard för svensk yrkesklassificer- ing 1996 (SSYK), MIS 1998:3	List of occupational groups in accordance with the Swedish Standard Classifi- cation of Occupations 1996 (SSYK)
275	Källor	Sources

Sammanfattning

Den genomsnittliga månadslönen för samtliga anställda är 21 300 kronor. Kvinnornas genomsnittliga månadslön uppgår till 19 200 kronor och männens till 23 300 kronor.

Medianlönen för samtliga anställda är 19 000 kronor. För kvinnorna är medianlönen 17 700 kronor och för männen 20 200 kronor.

Inom offentlig sektor är den genomsnittliga månadslönen 19 800 kronor och inom privat sektor 22 100 kronor.

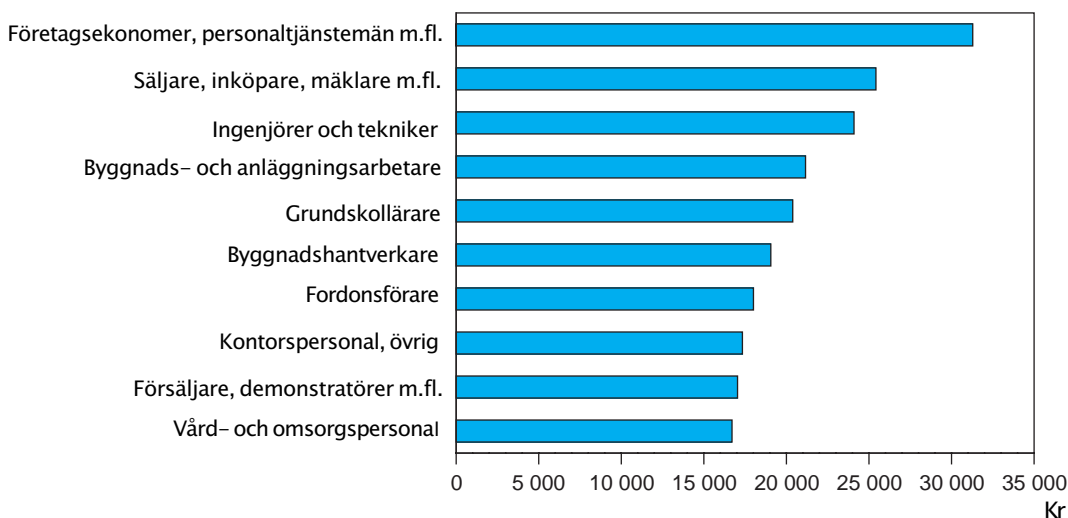
Anställda med förgymnasial utbildning har en genomsnittlig månadslön på 18 500 kronor. De med gymnasial utbildning har 19 400 kronor och de med eftergymnasial utbildning 25 700 kronor.

I Stockholmsregionen är den genomsnittliga månadslönen högst. Anställda i Stockholmsregionen har en genomsnittlig månadslön på 24 100 kronor jämfört med 21 300 kronor i hela landet.

Den genomsnittliga månadslönen för anställda i åldrarna 18–24 år är 16 200 kronor. Anställda i åldrarna 25–39 år har 21 000 kronor och de mellan 40–64 år har 22 400 kronor.

I diagram 1 redovisas genomsnittlig månadslön för de tio största yrkesgrupperna. I dessa tio grupper återfinns 39 % av det totala antalet anställda på arbetsmarknaden. Den största yrkesgruppen är "vård- och omsorgspersonal". I den gruppen återfinns 423 200 anställda, vilket motsvarar 12 % av det totala antalet anställda på arbetsmarknaden. Den genomsnittliga månadslönen i denna grupp är 16 700 kronor.

Diagram 1 Genomsnittlig månadslön för de största yrkesgrupperna

Summary

This book presents findings on salaries throughout the Swedish economy. The data come from five different sources. Three of these pertain to the public sector and are total surveys. The other two sources are based on enterprise surveys covering the private sector. The reporting period differs between different sources.

The average monthly pay for all employees is SEK 21 300. Female salary is on average SEK 19 200 per month and male salaries average SEK 23 300 per month.

The median monthly salary for all employees is SEK 19 000. For women the median is SEK 17 700 and for men SEK 20 200.

The average monthly salary in the public sector is SEK 19 800, while the average for the private sector is SEK 22 100.

Employees with elementary school education received an average monthly salary of SEK 18 500. The average monthly salary for employees who had completed upper secondary education was SEK 19 400 and employees with postgraduate education averaged SEK 25 700 per month.

The largest occupational group consists of personal care and related workers. About 423 200 employees belong to this group, which corresponds to 12 per cent of total employment. The average monthly salary for this group was SEK 16 700.

Inledning

Syftet med denna publikation är att ge en översiktlig och jämförbar statistik om lönestrukturen på hela arbetsmarknaden.

För den enskilde har lönen stor betydelse för inkomsten och levnadsförhållandena. Det finns därför ett stort allmänintresse av information om löner: lönenivå, löneutveckling, lönespridning och lönestruktur.

Lönestatistiken beskriver prisbildningen på arbetsmarknaden. För att förklara variation i individuell lön eller variation mellan grupper används olika förklaringsfaktorer. Yrke är den faktor som har högst förklaringsvärde för löneskillnader mellan personer. En annan viktig faktor är utbildning. Även ålder har fått stort utrymme, eftersom den samvarierar med yrkeserfarenhet, något som anses påverka produktiviteten, och därmed lönen, positivt.

I boken beskrivs även löneskillnader mellan kvinnor och män. För att göra detta används faktorer som bidrar till att förklara skillnader i kvinnors och mäns lön. Kvinnor och män väljer t. ex. ofta olika utbildningsinriktningar, vilket leder fram till skilda yrken som återfinns inom olika sektorer på arbetsmarknaden. Dessa skillnader i bakgrundsfaktorer ger upphov till skillnader i lön mellan kvinnor och män.

För att spegla könsuppdelningen på arbetsmarknaden används således faktorer som utbildning, yrke och sektor. I vilken grad löneskillnaderna beror på diskriminering framgår inte av statistiken. För att svara på den frågan krävs en noggrannare analys av materialet, där diskriminering kan vara en av flera tänkbara orsaker till löneskillnader.

Publikationen kan användas som underlag för beslut av arbetsmarknadens aktörer samt för utredningsarbete och forskning. Statistiken kan även användas som utvärderings- och planeringsunderlag för t.ex. lönestrukturanalyser och lönejämförelser mellan olika grupper på arbetsmarknaden, t.ex. kvinnor och män.

Den årliga lönestatistiken som produceras av SCB på uppdrag av Medlingsinstitutet skall vara objektiv och allmäninformativ. Huvudsakliga användare är ekonomiska bedömare, allmänheten och massmedia, företag och organisationer - även internationella genom Eurostat - samt användare av jämställdhetsstatistik och forskare.

Observera att inkomst och lön är två skilda begrepp. Inkomsten påverkas bland annat av arbetstidens längd och inkluderar även kapitalinkomster. Det innebär att två personer med samma timlön kan ha olika inkomster, beroende på sin sysselsättningsgrad och eventuell övertid. Se utförligare förklaring på nästa sida.

De löneuppgifter som ligger till grund för denna bok räknas alltid om till heltidslön och är således inte beroende av arbetstiden.

Lön eller inkomst?

Vad tjänar du? Ja, vad menar man med tjänar? Är det lönen som du får varje månad eller är det din inkomst under förra året? I dagligt tal används ofta lön och inkomst som synonyma uttryck, men i statistiken är det två helt skilda begrepp. Det är dock vanligt att begreppen blandas ihop.

Vad är då skillnaden?

Lön är ersättningen man får för utfört arbete. Den uttrycks för en given tidsenhet, t.ex. kronor per timme eller månad. I statistiken redovisas lönen ofta som månadslön, som t.ex. i denna bok. Då har tim- och deltidslöner räknats om till heltidslöner för att bli jämförbara.

Inkomst är ett vidare begrepp än lön. Förutom inkomst av arbete ingår även bl.a. kapitalinkomster och transfereringar som bostadsbidrag, föräldrapenning och studiemedel. Inkomsten påverkas även av om en person arbetar hel-/deltid, övertid eller är frånvarande. Inkomster redovisas oftast i form av årsinkomst och används för att bl.a. analysera fördelningspolitiska frågor.

Sammanfattningsvis resulterar detta i att skillnaden mellan lön och inkomst, för en person, kan vara mycket stor. Exempelvis kan en person som går ner från heltids- till halvtidstjänstgöring få en kraftigt reducerad inkomst medan lönen per tidsenhet inte påverkas. Detta är speciellt viktigt i sammanhang där jämförelser görs mellan kvinnor och män, då graden av deltidstjänstgöring, frånvaro, övertid etc. skiljer sig mellan könen. Detta är faktorer som påverkar inkomsten starkt men däremot inte lönen.

På grund av ovanstående faktorer är löneskillnaderna mellan kvinnor och män mindre än inkomstskillnaderna.

Exempel:

Adam och Eva har båda 100 kr/timme i lön. Trots att de har exakt samma lön kan inkomsterna skilja sig en hel del.

Adam arbetar heltid (165 timmar/månad) = $100 \cdot 165 = 16\,500$ kr.
Dessutom arbetar han övertid och får 1 400 kr. extra för det.
Löneinkomst: $16\,500 + 1\,400 = 17\,900$ kr.

Eva arbetar deltid (80 timmar/månad) = $100 \cdot 80 = 8\,000$ kr.
Är sjukskriven en dag, karensdagsavdrag 400 kr.
Vård av sjukt barn, avdrag 800 kr.
Löneinkomst: $8\,000 - 400 - 800 = 6\,800$ kr.

Viktigt att veta om uppläggning och genomförande

Årsboken är en sammanställning av de årliga löneundersökningarna för primärkommunal, landstingskommunal, statlig och privat sektor. Undersökningen avseende privat sektor är uppdelad på arbetare respektive tjänstemän, men här redovisas de tillsammans.

Undersökningarna för *offentlig sektor* är totalundersökningar

Undersökningen för *privat sektor* är en urvalsundersökning

Vid en urvalsundersökning skattas undersökningspopulationens variabler utifrån stickprovet. Skattningar är alltid behäftade med en viss osäkerhet. Då offentlig sektor är totalundersökt är osäkerheten i uppgifterna klart lägre än i privat sektor.

Alla redovisade löner är uppräknade till att avse heltid

Arbetarnas lön presenteras av tradition som lön per timme. För att uppnå jämförbarhet med löneuppgifterna för tjänstemän och övriga löntagare, räknas lönerna för arbetare om till heltidsmånadslöner genom att timlönen multipliceras med ordinarie antal timmar per månad. Denna beräkning görs på ett nytt sätt från och med 2000 (se vidare under Privat sektor sidan 261).

Faktorer som påverkar lönen

I figur 1 visas en schematisk modell över viktiga förklarande faktorer i lönebildningsprocessen. Individens egenskaper, jobb/yrke och företag är de faktorer som inverkar mest på den individuella löns storlek. I anslutning till var och en av dessa har ytterligare ett antal faktorer specificerats. I boken redovisas lön efter några av de viktigaste av dessa faktorer t.ex. utbildning, yrke och ålder. På sidorna 13–36 görs en kort beskrivning av hur dessa faktorer påverkar lönen.

Figur 1 Schematisk modell över lönepåverkande faktorer

